

מושגי יסוד בשכר עבודה

כאשר עובד פוטנציאלי מגיע לראיון עבודה, הוא מתעניין בין יתר הנושאים גם בשכר אותו מוכן המעביד לשלם. את רוב העובדים מעניין כמובן שכר הנטו - השכר שיכנס לחשבון הבנק (עובדים "מתוחכמים" יותר מתעניינים גם בהטבות הנלוות לשכר וביניהן בטוח מנהלים, קרן השתלמות, קרן פנסיה ועוד - להלן "סה"כ התמורה לעובד").

מאידך, גם המעביד מתעניין בשכר אותו יבקש העובד לקבל, אולם הוא יתעניין בעלות השכר למעביד.

למרות האמור לעיל, לרוב גם העובד וגם המעביד ידונו במושג רביעי: **השכר ברוטו**.

בהמשך המאמר, ננסה להסביר את שלושת המושגים הנ"ל ומושגים נוספים, בדרך שתעזור לשכירים שביניכם להבין אחת ולתמיד את תלוש השכר שלהם, וחשוב מזאת, לדעת לדרוש הטבות שחלק מהשכירים לא היה מודע לקיומן.

תחילה נגדיר את המושגים:

שכר נטו - השכר שיוזרם לחשבון הבנק של העובד.

שכר ברוטו - שכר המסוכס בין העובד למעביד ומשמש כבסיס לחישוב הנטו ועלות השכר למעביד.

עלות השכר למעביד - שכר הברוטו בתוספת חלק המעביד בבטוח לאומי, בביטוחי מנהלים,

קופות גמל, קרנות השתלמות וכו'.

סה"כ תמורה לעובד - יוסבר בהמשך.

לאחר שהגדרנו חלק מהמושגים נעבור לדוגמה מספרית:

נניח עובד שהשכר ברוטו שלו הינו בסך 7,500 ₪: 7,000 כשכר בסיס בתוספת 500 ₪ כנסיעות.

אותו עובד, זכאי גם לקבל ממעבידו בטוח מנהלים, הכולל קופת גמל והפרשה לפיצויים.

ההפרשות לקופת הגמל מבוצעות בדרך הבאה:

המעביד מנכה מהעובד 5% משכר הבסיס בלבד (7,000 ₪ במקרה זה), מוסיף 5% משלו - חלק

המעביד. כלומר סה"כ ההפרשות לגמל הינן 10% משכר הבסיס.

בנוסף מפקיד המעביד לחברת הביטוח 8.33% משכר הבסיס על חשבון פיצויים. לכאורה על פי

חוק, חייב המעביד בתשלום פיצויים רק במקרה שהוא מפטר את העובד (ובמקרים ספציפיים

נוספים הקבועים בחוק), אולם הנוהג כיום במרבית מקומות העבודה, הינו לשחרר את כספי

הפיצויים לעובד, גם אם זה התפטר מרצונו. במקרים בהם אין לעובד ביטוח מנהלים, צריך

המעביד לשלם את הפיצויים מחשבון הבנק בעת סיום יחסי עובד מעביד. ברור שבמקרים בהם לא

חייב המעביד בתשלום כזה, והוא צריך להוציא את הסכום מחשבון הבנק, הסיכויים שהוא אכן

ינהג כך, אינם גבוהים.

להלן תחשיב על בסיס הנתונים שהוצגו לעיל. יצוין כי שיעורי מס הכנסה ובטוח לאומי, משתנים כל הזמן ולכן הם אינם בהכרח מעודכנים.

	7,000	שכר בסיס
	500	נסיעות
	<u>7,500</u>	סה"כ ברוטו
	5.267%	שיעור ביטוח לאומי מעביד
	5%	שיעור גמל מעביד
	5%	שיעור גמל עובד
	8.33%	שיעור פיצויים
	8,828	עלות מעביד
באור 1	<u>-1,328</u>	בניכוי נלוות מעביד
	7,500	שכר ברוטו
באור 2	<u>-1,522</u>	ניכוי עובד
	5,978	שכר נטו לעובד
<u>באור 1 - נלוות מעביד</u>		
על סך הברוטו	395	ביטוח לאומי מעביד
על שכר בסיס בלבד	350	גמל מעביד
על שכר בסיס בלבד	<u>583</u>	פיצויים
	1,328	סה"כ נלוות מעביד
<u>באור 2 - ניכוי עובד</u>		
על שכר בסיס בלבד	350	חלק עובד בגמל
על סך הברוטו	233	בטוח לאומי עובד
על סך הברוטו	291	מס בריאות עובד
על סך הברוטו	<u>648</u>	מס הכנסה
	1,522	סה"כ ניכוי עובד

מהטבלאות לעיל, ניתן ללמוד כי קיים הפרש של 2,850 ₪ בין העלות למעביד לבין שכר הנטו של העובד. הפרש זה נובע מעלויות נלוות של המעביד ומניכויים השייכים לעובד. מכאן, שהפער שקיים, בין נקודת המבט של העובד לעומת נקודת המבט של המעביד הוא גדול מאוד. יצוין כי ככל שרמות השכר גדלות וכן ככל שנוספות לעובד הטבות נוספות כגון קרן השתלמות, הפער ילך ויגדל.

נקודה למחשבה- ככל שהשכר הבסיסי המוגדר הינו נמוך על חשבון תוספות שונות כגון, נסיעות, שעות נוספות גלובליות וכו', ההפרשה לגמל של העובד נפגעת וכך גם הפיצויים (ראה בעניין זה, מאמר נוסף באתר בנושא "רכב צמוד במקום משכורת").

סה"כ התמורה לעובד

המושג החשוב ביותר עבור העובד הינו "סה"כ התמורה לעובד".
 הגדרה : שכר הברוטו לעובד בצירוף חלק המעביד בביטוחי מנהלים, קופות גמל, קרנות השתלמות וכו'. משמעות המושג הינה, מהן סך התמורות שמקבל העובד עבור עבודתו בין בכסף מזומן ובין בהפרשות של המעביד עבורו.
 יצוין כי השכר המחושב כחלק מסה"כ התמורה לעובד הינו השכר ברוטו וזאת מאחר והמס המשולם על ידי העובד שונה מעובד לעובד, ובמקרים מסוימים אף לא משולם מס כלל בשל פרמטרים אישיים.

להלן חישוב של סה"כ התמורה לעובד :

<u>סה"כ התמורה לעובד</u>	
7,500	שכר ברוטו
350	חלק המעביד בגמל
583	הפרשה לפיצויים
8,433	סה"כ תמורה לעובד

תכנון שכר נכון

ככלל קיימת עדיפות לעובד ולמעביד, להמרת חלק מהשכר להטבות נלוות כגון בטוח מנהלים קופת גמל וכו'. בתכנון נכון, ניתן להגיע לכך שעל אותה עלות שכר שהמעביד מסכים לשלם, העובד יקבל יותר. ובמה דברים אמורים : חלק המעביד בהפרשות לגמל, לקרנות השתלמות ולפיצויים הינו פטור ממס עבור העובד (עד תקרות מסוימות) למרות שהן מוכרות למס עבור המעביד. מכאן שעובד שמקבל את משכורתו כשכר ברוטו וללא תנאים נלווים כגון קופת גמל, ישלם את המס על אותו ברוטו. המרת חלק מהברוטו בהפרשה לקופת גמל, ישאיר את המעביד "אדיש" (למרות שייהנה מעובד מרוצה), אולם העובד יקבל את אותו סכום כשהוא פטור ממס. נכון שהסכום לא יועבר לחשבון הבנק של העובד באופן שוטף, אלא ייצבר לזכותו עד להפסקת העבודה או עד לפנסיה, אולם כלכלית יש לכך יתרון אדיר.

סיכום

קיימים ארבעה מושגי מפתח בעולם השכר, אולם שניים מהם הינם בעלות חשיבות אמיתית :
לעובד : סה"כ התמורה לעובד **למעביד** : סה"כ עלות מעביד.

הברוטו, הינו מושג טכני המשמש בסיס לחישוב מיסים והפרשות ומושג הנטו הינו רק חלק מהתמורות שמקבל העובד, ומכאן שחשיבותם של מושגים אלו לעובד ולמעביד, אינה גדולה. בנוסף, תכנון שכר נכון עשוי לשפר את מצבו הכלכלי של העובד בצורה משמעותית.

בשל מורכבות ההחלטה, ומהותיות הסכומים מומלץ בכל עת להיוועץ ביועץ כלכלי המתמחה בתחשיבי שכר ומיסוי.

מאמר זה אינו מהווה יעוץ ואין להסתמך עליו בשום דרך שהיא. הכותב לא יהיה אחראי לכל נזק שיגרם למי שהסתמך על המאמר. בכל מקרה של קבלת החלטה בנושאי שכר, מומלץ לפנות ליעוץ מקצועי.

כל הזכויות שמורות לר"ח שי ונה